

Sub conducerea criticilor, seminarii organizate simultan în zece microgrupe au adus față în față actori (dar și alți factori implicați în procesul de creație) și un „eșantion” de public din cele mai variate categorii, mergându-se pînă la ceea ce s-a numit „non-public”. Scopul — inițierea în actele elementare ale fenomenului teatral, Experimentul — căci seminarul a avut în primul rînd un caracter empiric — a oferit cîteva date semnificative despre nivelul unei largi categorii de spectatori, insuficient pregătiți pentru o receptare adecvată a spectacolului profesionist, anunțînd și un promițător început de „școlarizare”. În acest sens, discuțiile purtate, în final, între „specialiști”, la care au participat, alături de o parte din public, oameni de teatru (actori, regizori, secretari literari, directori, critici teatrali și esteticieni, pedagogi și activiști culturali), au validat experimentul, necesitatea investigației și continuitatea dialogului; s-a insistat asupra responsabilității teatrului, ca instituție de cultură, în formarea gustului publicului. Dezbaterile au vizat o largă zonă a problematicii propuse; a fost examinat contextul relației dintre spectator și actor; pornind de la necesitățile de formare a unui public virtual, produs al mutațiilor socio-economice care ne caracterizează epoca, s-au făcut referiri la insuficiența nivelului de instrucție a spectatorului, definindu-se ceea ce s-a numit condiția sa intelectuală; s-a vorbit despre implicarea factorilor educaționali în acest proces, care vizează nu numai scena, ci și școala, s-au formulat cîteva sugestii pentru optimizarea pregătirii publicului în cîincinalul următor, în decursul căruia populația urbană a județului va spori; s-au avut în vedere stratificările de gust, propunîndu-se metode de atragere a diferitelor categorii de spectatori. Cîștigurile nete ale acestei fructuoase ediții a Săptămîinii sătămărene se cer dezvoltate într-o mai elaborată metodologie a pregătirii contactelor cu publicul, la fel cum se simte nevoia unui seminar dedicat studiului modalităților actoricești; dar, toate acestea, la ediția a III-a.

M. I.

A gîndit despre și pentru teatru

A trecut, cum spuneau cu amărăciune anticii, apele Styxului, tînăr, foarte tînăr pentru un filozof ce era, prietenul nostru Ion Pascadi.

Tristețea pe care ne-a adus-o plecarea lui în lumea umbrelor este adevărată, împede ca apa dintr-o fîntînă curată: este, de aceea, o tristețe adîncă, de care cu greu vom putea să ne lepădăm.

Pentru că Ion Pascadi avea, în tabelul mendeleevian al sufletului nostru, un loc anume, al lui, pe care anii, climatul de conviețuire spirituală i l-au consacrat.

În Ion Pascadi se înfăptuia acea simbioză dintre omul pur și simplu (cald, altruist, social, în sensul cel mai puțin uzat al cuvîntului) și omul de cultură sedimentată în vreme (și la vreme), cu calmul olimpien al marilor fluvii depunătoare de aluviuni fertile.

Personalitate complexă, Ion Pascadi era nu numai un estetician și un filozof, un cercetător științific și un profesor de incontestabilă valoare, ci și unul dintre proeminenții oameni de teatru.

N-a scris cronici dramatice și nici articole ocazionale despre actori și lumea cu iluzii a teatrului. A gîndit despre și pentru teatru. Înțelegea, ca mulți alți lucrători ai spiritului, că, la urma urmelor, teatrul este și o modalitate de a filozofa.

Eseurile despre teatru ale lui Ion Pascadi — reunite, să sperăm, cît mai curînd, de o editură serioasă — vor aduce în conștiința publicului un gînditor subtil, îndrăzneț și aproape în permanență surprinzător.

Nu ne va fi ușor, oricît de puțin sentimentali am fi, la colocviile și la dezbaterile despre teatru ce vor urma, fără prezența discretă, emanînd inteligență (acea inteligență capabilă să se revendice de la un original sistem de gîndire), a prietenului nostru Ion Pascadi.

A trecut apele Styxului pe neașteptate, lăsîndu-și pe masa de lucru cărțile pe care și le visa în librării. Între ele se află, la locul de cinste al inimii lui, acele pagini despre teatrul românesc și universal, într-o ordine pe care fruntea clarvăzătoare a filozofului o impusese esteticianului.

Pe omul de teatru Ion Pascadi îl vom căuta, de acum încolo, nu în paginile revistelor, nu la simpoziioane de critică și nici în primele staluri ale celor mai bune spectacole românești: îl vom căuta în pătratele sau dreptunghiurile cărților din biblioteci. Pentru că acesta este destinul cărturarilor: ei pleacă dintre semenii lor pe neașteptate, într-o bună zi, pentru a se muta pentru totdeauna în golful literelor tipărite.

Paul Tutungiu